

مطالعات مقدماتی درخصوص تشکیل اتحادیه شرکت‌های تعاونی مسافربری سبک با عضویت ۱۲۰ شرکت تعاونی در انواع تاکسیرانی و سواری کرایه، معمول گردیده است.

یکی از اهداف اساسی بخش تعاون در زمینه حمل و نقل، تاسیس اتحادیه‌های سراسری و ایجاد مرکز واحدی برای تهیه و توزیع نیازمندی‌های تدارکاتی ناوگان تعاونی‌های حمل و نقل از جمله: وسیله نقلیه، لوازم یدکی و لاستیک از طریق دفاتر بازرگانی داخلی و خارجی و ایجاد واحدهای تولیدی مستقل از سوی تعاونی‌ها و یا مشارکت مؤسسات مزبور در واحدهای تولیدی فعال می‌باشد.

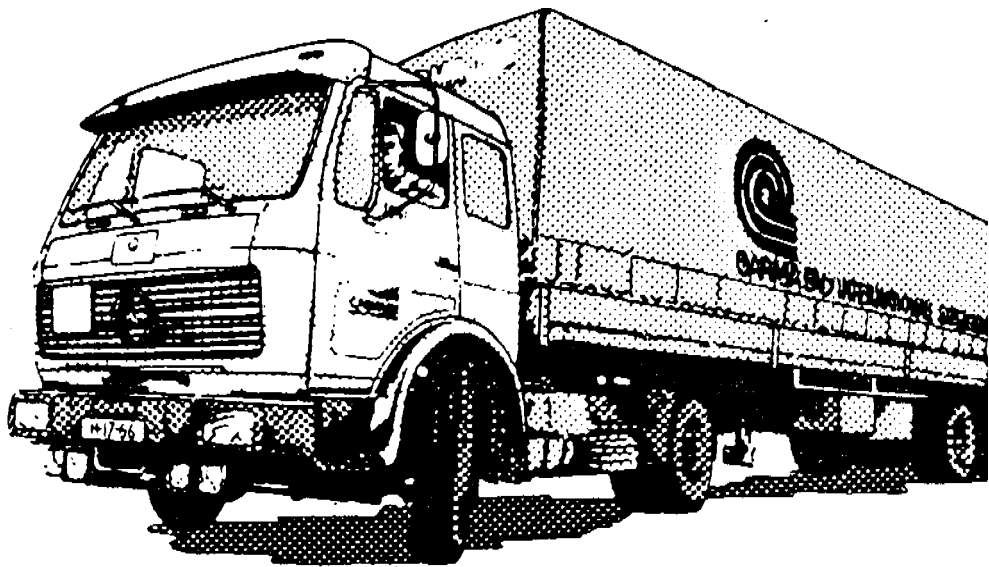
احداث پایگاه خدماتی بین جاده‌ای و توسعه فعالیت‌های اجتماعی، هنری، ورزشی و رفاهی، از دیگر هدفهای مورد نظر در برنامه‌های میان مدت و بلند مدت تعاونی‌ها قرار دارد.

تعاونیهای وانت‌بار

در گروه حمل و نقل باربری سبک تعداد ۲۷ شرکت تعاونی با عضویت وانت‌بارداران و کامیونت‌داران (خاورداران) به ثبت رسیده است. تهیه لوازم یدکی، لاستیک و امور مربوط به انواع بیمه، بخشی از فعالیت این گروه از تعاونی‌ها بوده و علاوه بر آن، نظارت بر فعالیت سرویس‌دهی اعضاء و مسئولیت بارگیری، بازاریابی و صدور بارنامه (در حمل جاده‌ای کالا با کامیونت) را عهده‌دار می‌باشند. تعداد اعضاء شرکت‌های تعاونی باربری سبک ۲۲۲۶۹ نفر و تعداد وسیله نقلیه فعال در این بخش بیش از ۲۲۲۰۰ دستگاه برآورد می‌گردد. سرمایه به ثبت رسیده این گروه از تعاونی‌ها ۲۲۴۹ میلیون ریال می‌باشد. ارزش سرمایه‌گذاری انجام شده در بخش احداث تاسیسات و واحدهای اداری و بازرگانی نیز در حدود ۱۵ میلیارد ریال برآورد می‌گردد.

تعاونیهای تاکسی‌رانی و سواری کرایه

در این گروه از تعاونی‌ها تعداد ۱۲۰

برررسی وضعیت:

تعاونیهای حمل و نقل

از: حوزه معاونت امور تعاونی‌های توزیعی

مقدمه

توسعه اقتصادی و اجتماعی و بهبود شرایط زندگی مردم هر کشوری بستگی مستقیم به وجود شبکه‌های حمل و نقل و توانمندی آن دارد. براین اساس، طراحان و برنامه‌ریزان کلان کشورها در تلاشند همواره برنامه‌های توسعه خود را به گونه‌ای طراحی نمایند که با آینده‌نگری و در نظر گرفتن شرایط جغرافیایی، سیستمی موزون و متعادل و هماهنگ را برای توسعه شبکه و ناوگان حمل و نقل کشور ایجاد و برقرار نمایند.

تاریخچه تعاونی‌های حمل و نقل

اولین شرکت تعاونی حمل و نقل ایران در سال ۱۳۴۲ به نام تعاونی کامیونداران شماره یک اصفهان با عضویت ۵۰ نفر راننده و سرمایه یک میلیون ریال تاسیس گردید. این تعاونی در حال حاضر با عضویت ۱۱۱۴ نفر راننده و سرمایه ۶۰۶۱۳۰۰۰ ریال به فعالیت خود ادامه می‌دهد.

در بخش مسافربری، شرکت تعاونی

تاکسیرانی تهران در همان سال با عضویت ۴۰۰ نفر و سرمایه دو میلیون ریال به ثبت رسید. لکن توسعه و ترویج تعاونی‌های حمل و نقل به طور اعم از سال ۱۳۵۹ با اقبال عمومی مالکین خود راننده، از تشکیل شرکت‌های تعاونی مسافربری هفده گانه آغاز و سپس به سرعت شرکت‌های تعاونی حمل و نقل در انواع مختلف باربری و مسافربری در مناطق مختلف کشور تشکیل شد.

خودگردانی امور تعاونی‌ها به وسیله اعضاء و انتخاب مدیران شایسته از بین آنها و قطع دست واسطه‌های غیر ضرور و فوائد کثیر مترتب بر تشکیل و فعالیت تعاونی‌ها، از علل اصلی گسترش فعالیت بخش تعاونی در زمینه حمل و نقل بوده است.

در گروه شرکت‌های تعاونی مسافربری با تغییر نام اتحادیه شرکت‌های تعاونی مسافربری هفده گانه به اتحادیه شرکت‌های تعاونی مسافربری کشور، زمینه عضویت تعاونی‌های اتوبوس‌رانی در این اتحادیه فراهم شد و

ارقام به میلیون ریال

تعداد اعضا	سرمایه	تعداد	نوع تعاونی
۵۶۱۵۴	۷۱۲۴/۸	۱۷۶	کامیونداران
۲۲۲۶۹	۲۲۵۰	۲۷	وانت‌بار و کامیونت
۵۸۸۲۷	۲۶۹۴	۱۲۰	تاکسی‌رانی سواری کرایه
۱۹۱۴۹	۲۴۰۱	۳۵	اتوبوس‌رانی
۱۶۸۴۰	۱۳۹۱	۷۹	مینی‌بوس رانی
۶۳۱	۳۲/۲	۷	حمل و نقل دریائی
۱۷۳۸۷۰	۱۵۸۹۳	۴۴۴	جمع
۱۰۸ شرکت	۱۰۲۰۱۱۰	۷	اتحادیه

شرکت با عضویت ۵۸۸۲۷ نفر و تعداد ۵۲۴۰۷ دستگاه وسیله نقلیه فعالیت می‌نماید. تعاونی‌های تاکسی‌رانی علاوه بر تامین نیازمندیهای تدارکاتی اعضاء، امور مربوط به انواع بیمه، نقل و انتقالات داخل شبکه و تبدیل به احسن تاکسی‌های مستهلک را نیز عهده‌دار بوده و در زمینه خدمات تعمیرگاهی، تامین نیازمندیهای اعضاء (مسکن، خدمات درمانی، فروشگاههای مصرف و ...) نیز اقداماتی صورت می‌دهند.

سهم تاکسی در کل مسافربری درون شهری حدود ۴۰٪ و سهم بخش تعاون به همین میزان می‌باشد.

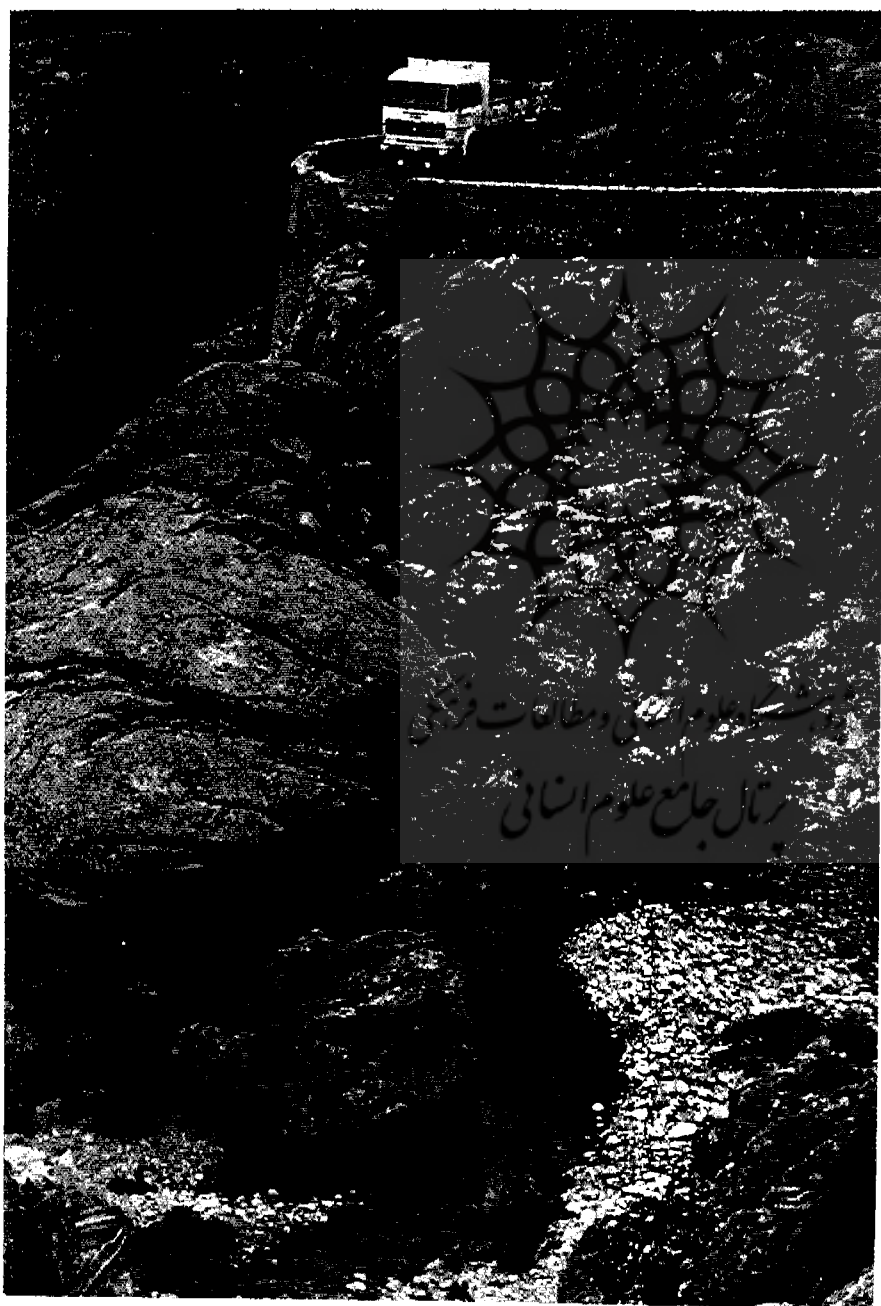
سرمایه به ثبت رسیده این گروه از تعاونی‌ها ۲۶۹۳ میلیون ریال و ارزش سرمایه‌گذاری انجام شده در این گروه بالغ بر ۳۰ میلیارد ریال برآورد می‌گردد.

تعاونی‌های اتوبوس‌رانی:

در گروه حمل و نقل اتوبوس‌رانی ۳۵ شرکت تعاونی و یک اتحادیه فعالیت می‌نمایند. تعداد اعضاء این گروه از تعاونی‌ها ۱۹۱۴۹ نفر و سرمایه به ثبت رسیده بالغ بر ۲۴۰۰ میلیون ریال می‌باشد. این شرکت‌ها با انعقاد قرارداد نمایندگی با ۹۲۵ واحد مسافربری در شهرها و مراکز استان به جابجایی مسافران در سطح کشور می‌پردازند.

تعداد اتوبوس فعال در شبکه تعاونی‌های مسافربری حدود ۱۳۰۰۰ دستگاه برآورد می‌گردد و تعداد مسافر حمل شده در شبکه تعاونی‌های اتوبوس‌رانی در سطح کشور سالانه بالغ بر ۱۳۰ میلیون نفر و سهم تعاونی‌های مسافربری (اتوبوس‌رانی جاده‌ای) در کل جابجایی با اتوبوس حدود ۹۴ درصد می‌باشد.

تعاونی‌های مسافربری با افتتاح دفاتر نمایندگی در خارج از کشور، در بخش مسافربری برون مرزی نیز فعال هستند و در حال حاضر به کشورهای ترکیه، سوریه، ترکمنستان و آذربایجان رفت و آمد دارند.

جدول شماره (۲) - عملکرد شرکتهای تعاونی مسافربری هفده گانه کشور در سال ۱۳۷۲

ارقام به میلیون ریال

ردیف	عنوان	سال ۷۱	سال ۷۲
۱	سرمایه	۱۱۶۹	۱۲۲۲
۲	خرید	۵۱۶۷	۳۵۸۳
۳	فروش	۵۱۸۳	۳۳۷۳
۴	فروش بلیط مسافرتی	۲۹۸۲۸	۳۹۲۹۰
۵	درآمد	۲۹۴۲	۵۷۷۳
۶	هزینه	۴۳۹۳	۵۲۹۸

مینی بوس رانی:

در گروه حمل و نقل درون شهری و برون شهری مینی بوس رانی، تعداد ۷۹ شرکت تعاونی با عضویت ۱۶۸۴۰ نفر و سرمایه به ثبت رسیده ۱۳۹۱ میلیون ریال، با در اختیار داشتن حدود ۱۵۳۰۰ دستگاه وسیله نقلیه فعالیت می نمایند.

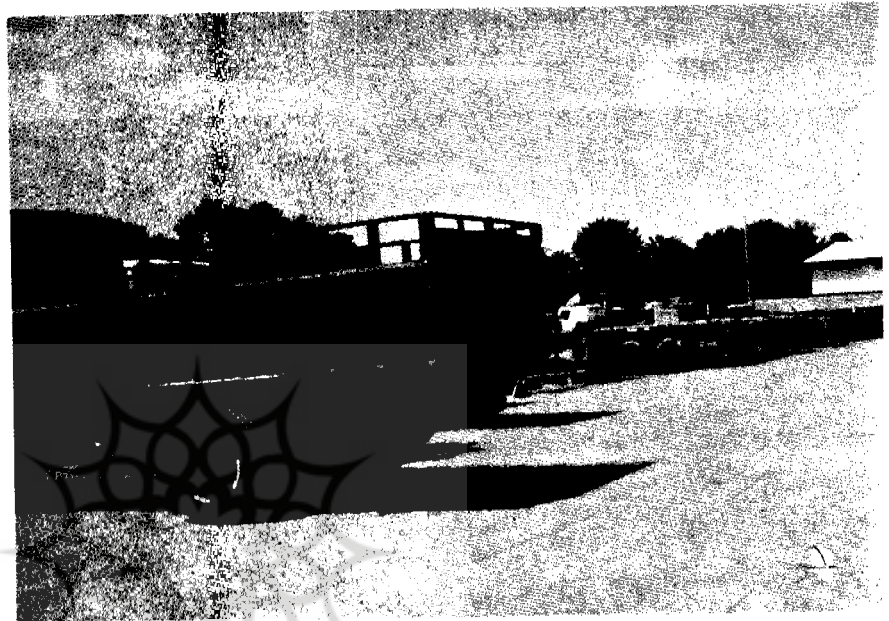
سهم جابجایی تعاونی ها در حمل و نقل مسافر با مینی بوس در حمل و نقل شهری، در سال ۱۳۷۱ معادل ۷۵ درصد و جاده ای ۶۲ درصد برآورد گردیده است.

تأمین قطعه و لوازم یدکی و لاستیک و امور مربوط به انواع بیمه و مسافر پذیری و صدور صورتحساب در مینی بوس رانی جاده ای، از اهم فعالیت های این گروه از تعاونیها می باشد.

برنامه های آینده

بخشی از خط مشی ها و سیاست های آتی بخش تعاون در زمینه حمل و نقل به شرح زیر می باشد:

۱- ارتقاء سطح آگاهی های اقتصادی، فنی، تخصصی و مدیریت در تعاونی های

جدول شماره (۳) - مشخصات عمومی شرکتهای تعاونی مسافربری

ردیف	نام تعاونی	سرمایه (هزار ریال)	تعداد اعضا	نماینده		تعداد پرسنل	
				داخلی	خارجی	رسمی	قراردادی
۱	شماره ۱	۷۸۷۳۰	۱۱۷۳	۹۲	۲	۱۳۱	۳۴
۲	" ۲	۴۵۹۰۵	۹۰۰	۶۴	۱	۳۹	۲۱
۳	" ۳	۵۸۸۵۵	۴۷۰	۳۱	۱	۳۲	۲
۴	" ۴	۸۲۰۸۰	۹۶۷	۶۳	۳	۷۵	۶
۵	" ۵	۵۹۳۹۰	۹۹۹	۴۰	۲	۴۴	۴
۶	" ۶	۶۳۷۶۵	۹۸۱	۴۵	۱	۴۰	۴
۷	" ۷	۹۱۳۹۰	۷۹۱	۶۰	۲	۶۹	۱
۸	" ۸	۷۱۷۷۰	۵۸۷	۴۲	۳	۵۵	۱
۹	" ۹	۸۹۸۸۰	۱۲۱۰	۳۹	۳	۶۰	۵
۱۰	" ۱۰	۶۳۷۰۰	۱۳۲۲	۳۶	۲	۴۳	۲
۱۱	" ۱۱	۸۱۶۹۵	۵۱۴	۵۰	۲	۴۶	۱
۱۲	" ۱۲	۳۱۹۵۰	۵۹۹	۲۱	۱	۱۸	۴
۱۳	" ۱۳	۲۴۴۸۰	۶۱۰	۱۵	۱	۱۶	۴
۱۴	" ۱۴	۹۴۷۱۶	۱۰۷۳	۲۵	۱	۴۸	
۱۵	" ۱۵	۱۵۳۶۷۰	۱۴۵۶	۸۱	۲	۱۳۵	
۱۶	" ۱۶	۵۹۷۱۰	۵۹۷	۳۳	۱	۳۲	۴
۱۷	" ۱۷	۶۸۹۸۰	۷۸۹	۴۲	۱	۵۸	۶
	جمع	۱۲۲۱۶۶۶	۱۵۰۳۸	۷۷۹	۲۹	۹۴۱	۱۰۰

حمل و نقل از طریق برگزاری دوره‌های آموزشی کوتاه مدت و میان مدت با همکاری معاونت ذریع و اتحادیه‌های حمل و نقل.

۲- کمک به امر تاسیس اتحادیه شرکتهای تعاونی حمل و نقل سبک (تاکسی، سواری کرایه وانت‌بار) و پیگیری امر تاسیس اتحادیه‌های حمل و نقل بار در استان‌ها و فراهم نمودن زمینه تاسیس اتحادیه مرکزی.

۳- کمک به امر احداث پایانه و ایجاد پایگاههای خدمات بین راهی از طریق اختصاص درصدی از کارمزد دریافتی بابت صدور صورتحساب باربری و مسافربری به وسیله تشکل‌های تعاونی.

۴- کمک به امر توسعه فعالیت‌های هنری، ورزشی و اجتماعی توسط تعاونی‌های حمل و نقل و اتحادیه‌های مربوط.

۵- فراهم نمودن زمینه لازم جهت ایجاد مرکز تهیه و توزیع نیازمندیهای تدارکاتی ناوگان تعاونی‌های حمل و نقل.

جدول شماره (۴) - عملکرد تعاونی‌های مسافربری ۱۷ گانه در سال ۱۳۷۲

ارقام به میلیون ریال

دیف	نام تعاونی	خرید	فروش	هزینه	درآمد	فروش بلیط
۱	شماره ۱	۳۸۷	۳۶۳	۹۵۰	۹۵۷	۶۶۴۴
۲	"	۱۷۷	۱۸۷	۳۱۸	۳۹۷	۲۶۰۳
۳	"	۱۴۰	۱۳۷	۱۷۹	۱۷۲	۱۱۶۳
۴	"	۲۱۳	۲۲۹	۲۸۰	۴۲۵	۳۰۴۰
۵	"	۲۱۰	۱۸۳	۲۴۰	۲۵۳	۱۹۳۲
۶	"	۲۰۰	۱۸۵	۱۷۴	۱۶۵	۱۲۰۵
۷	"	۲۴۴	۲۳۷	۳۷۹	۵۱۸	۳۷۶۰
۸	"	۱۹۳	۱۹۶	۲۹۲	۳۱۶	۲۳۶۱
۹	"	۲۰۱	۱۶۳	۲۹۰	۲۹۱	۲۰۶۶
۱۰	"	۱۴۸	۱۷۲	۲۰۹	۲۱۷	۱۱۱۵
۱۱	"	۲۱۶	۱۹۶	۲۴۲	۲۵۴	۱۷۱۸
۱۲	"	۹۸	۱۰۲	۹۸	۱۰۱	۹۸۳
۱۳	"	۸۲	۹۴	۸۸	۸۸	۵۸۴
۱۴	"	۱۶۸	۱۶۹	۲۳۸	۲۶۰	۱۸۷۱
۱۵	"	۳۷۴	۲۳۵	۷۰۴	۸۱۲	۴۸۱۴
۱۶	"	۲۰۵	۱۷۷	۲۰۷	۲۳۰	۱۴۶۱
۱۷	"	۳۲۸	۲۴۸	۳۱۰	۳۱۷	۱۹۷۰
	جمع	۳۵۸۴	۳۳۷۳	۵۲۹۸	۵۷۷۳	۳۹۲۹۰

۶- کمک به توسعه فعالیت لنج‌ها در خلیج فارس و دریای عمان از طریق تقویت و توسعه شرکتهای تعاونی موجود و تشکیل شرکتهای تعاونی جدید و تجهیز لنج‌ها به وسایل مخابراتی و ناوبری و کمک به امر احداث دفاتر و پایانه‌های مرکزی در بنادر مبداء و ایجاد شعب نمایندگی در بنادر مقصد و فراهم نمودن زمینه لازم جهت تحت پوشش بیمه قرار گرفتن شناورها، کالا و سرنشینان آنها با استفاده از تسهیلات بانکی، سرمایه‌گذاری اعضاء تبصره‌های بودجه و صندوق تعاون.